

EL LLIBRE VIIÈ. de LA REPÚBLICA. RESUM

El llibre VIIè de *La República* narra les diverses etapes que marquen l'ascensió del filòsof fins a la saviesa suprema (la ciència del Bé), única capaç de fer-lo apte per governar la Ciutat ideal. Aquesta ascensió s'explica de dues maneres:

- 1.- D'una manera al·legòrica: a través del conegut *mite de la caverna*
- 2.- D'una manera explícita:

En la definició del contingut i de l'esperit de l'ensenyament.

En la descripció dels diversos moments de la carrera del filòsof des de la seva joventut fins a l'edat necessària per governar la Ciutat.

L'AL·LEGORIA DE LA CAVERNA. (514a - 517b).

Sòcrates convida Glaucó a imaginar uns presoners encadenats al fons d'una caverna, amb el cos i el cap immobilitzat que veuen desfilir ombres, reflectides en un envà i que senten ressonar unes veus, sense saber d'on surten. Al fons de la caverna hi ha un petit foc que il·lumina la presó, gràcies al qual hi ha una llum tènue.

Un d'aquests presoners és alliberat, pot sortir, veure els objectes que tan sols coneixia per les ombres, descobreix que hi ha un foc que és la causa de la llum. Finalment pot sortir de la caverna. Al principi no pot suportar la llum del sol, mira primer les ombres de les plantes, dels animals, dels éssers vius, i la llum del sol reflectida a l'aigua. Finalment gosa veure els objectes tal com són i sobretot mira el sol mateix.

El presoner que ha contemplat aquestes meravelles no accepta fàcilment retornar a la caverna. Quan torna a baixar porta encara els ulls inundats de llum del dia i és incapaç de destriar les ombres. Per la seva poca traça els altres presoners se'n riuen i, finalment, acaben matant-lo.

Sentit de l'al·legoria (517b-519c)

El món de la caverna representa el món sensible i el món del dia representa el món intel·ligible. L'un i l'altre posseeixen la seva llum respectiva: la caverna és il·luminada per un foc, el món extern és il·luminat pel sol. El sol representa el Bé que il·lumina i dóna sentit al món intel·ligible.

Dos nivells de realitat: un d'inferior (ombres/reflexos...) i un de superior de realitats veritables. De la mateixa manera que el món del dia és més clar i té més realitat que el món de la caverna, també el món intel·ligible és més clar i més real que el món sensible.

El mite representa les diferents etapes de l'educació i de la progressió del filòsof envers la Idea de Bé. Fins que no arribi a conèixer la Idea de Bé no podrà governar la Ciutat. [als apunts hi ha les altres interpretacions del mite].

LES CIÈNCIES NECESSÀRIES PER A L'EDUCACIÓ DEL FILÒSOF (521a-535a)

L'educació del filòsof consisteix a allunyar l'ànima del món obscur de l'opinió i portar-la envers la llum de la veritat. Com es fa això?: Ensenyant l'ànima a desenganxar-se dels sentits. Per això són útils les matemàtiques (ciència de intel·ligible).

Les matemàtiques (522c-531c)

Plató distingeix successivament : aritmètica, geometria (estereometria), astronomia i ciència de l'harmonia. Aquestes ciències no han de ser estudiades per la seva utilitat (comptabilitat, negoci, mesura de les distàncies, navegació, agricultura...), sinó per la formació militar (521)[perquè els magistrats són d'antuvi guerrers] i per estimular la intel·ligència. Les matemàtiques han de permetre que l'ànima surti de la caverna. Aquestes ciències desvelen l'existència d'un món intel·ligible, però ho fan com si encara es tractés d'un somni.

Matemàtiques i dialèctica (531d-535a)

Les matemàtiques ens donen només una idea de món intel·ligible a través d'un suport sensible i material: el suport de les figures sensibles, perquè tot problema matemàtic a Grècia esdevenia un problema de geometria. Per això les matemàtiques són només un preludi a la dialèctica, veritable ciència de les realitats intel·ligibles o de les Idees. En la dialèctica l'ànima s'eleva a una visió de conjunt de les ciències, per anar més enllà dels principis o de les hipòtesis que cadascuna d'elles considera, fins al coneixement del principi absolut del Bé.

Sense el coneixement del Bé, meta essencial de la dialèctica, l'home es comporta erròniament i el filòsof no pot conèixer què és veritablement una ciutat justa.

LA SELECCIÓ I LA FORMACIÓ PROGRESSIVA DELS FILÒSOFES (535a-541b)

Qui haurà d'estudiar matemàtiques, astronomia, harmonia, dialèctica i la ciència del Bé?. La resposta de Plató és òbvia: els qui tinguin les qualitats d'un guardià coratjós i, al mateix temps, disposicions intel·lectuals (memòria, gust pels estudis...) A quina edat cal estudiar?. La matemàtica cal iniciar-la de jove, però sense forçar, com si es tractés d'un joc, de tal manera que es pugui distingir més fàcilment els més ben dotats (un cop acabats els dos o tres anys obligatoris de gimnàstica). Quan els individus tinguin vint anys es quedaran els més ben preparats i se'ls presentaran els estudis matemàtics sota un aspecte sintètic, per distingir millor el més aptes per a la dialèctica (que demana una intel·ligència sintètica). A trenta anys els qui raonin millor, els més ben preparats i que no facin un ús sofístic dels seus coneixements, podran practicar la dialèctica durant cinc anys. Després caldrà que facin quinze anys més d'exercicis militars, per no perdre l'experiència.

Finalment a l'edat de cinquanta anys, els millors, els qui més s'hauran distingit pel seu amor al coneixement, s'elevaran fins a la ciència del Bé. Tindran sempre al cap el Bé com a model i com a finalitat per governar la Ciutat i formar els seus successors, alternant la preocupació política i la contemplació filosòfica, (pràctica i teoria).

Quan morin, seran venerats com déus. Plató considera que una ciutat d'aquesta mena no és una quimera. És possible realitzar-la si diversos filòsofs es posen al davant de la Ciutat, i si per començar s'educa els infants de menys de deu anys, encara no fets malbé per l'educació dels seus pares, i s'envia els pares al camp.